

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 326/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **LUXTAB s. r. o.**, Martina Rázusa 7, Žilina, IČO 48 137 847, zastúpenej advokátkou Mgr. Soňou Grošaftovou, Hodžova 13, Žilina, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Sžfk 37/2020 z 27. januára 2021 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na prerušenie konania z dôvodu predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 16. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania vzniknutých pred ústavným súdom. Súčasne žiada, aby ústavný súd predložil Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálnu otázku v takomto znení: *„Má sa článok 3 bod 1. Smernice Rady 2010/12/EÚ vykladať tak, že pre účely naplneníu pojmu očakávania spotrebiteľa pri fajčení tabakových výrobkov ako sú vo veci samej, ktoré ako také sú vhodné a výhradne určené na fajčenie, podmienené existenciou hmotnostného zastúpenia častíc tabakovej náplne porovnávanéj s vytvorenou referenčnou vzorkou v rovnakej cenovej hladine?“*

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že Colný úrad Žilina (ďalej len „správca dane“) určil sťažovateľke rozhodnutím č. 680035992/2018 zo 4. júla 2018 v zmysle § 68 ods. 3 v spojení s § 68 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov základ spotrebnej dane z tabakových výrobkov za zdaňovacie obdobie august 2015 v množstve 6 722,865 kg a vyrubil rozdiel spotrebnej dane z tabakových výrobkov za zdaňovacie obdobie august 2015 pri použití sadzby dane uvedenej v § 6 ods. 1 zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 106/2004 Z. z.“) v sume 420 268,70 eur. Výsledky daňovej kontroly preukázali, že v zdaňovacom období od 6. augusta 2015 do 29. februára 2016 sťažovateľka celkovo uskutočnila 38 preprav, pričom od dodávateľa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dodávateľ“) prijala 4 070 700 ks tabakových výrobkov obchodnej značky „SUPER SORT“, ktoré deklarovala ako cigary. Colný úrad založil svoje rozhodnutie na zistení, že tabakové výrobky prijaté sťažovateľkou v rozhodnom zdaňovacom období (august 2015) v počte 747 000 ks podliehajú spotrebnej dani v právnom režime ako tabak, a nie ako cigary. Vychádzal pritom zo záverov odbornej expertízy Colného laboratória Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „colné laboratórium“) z 15. marca 2016 ako akreditovaného pracoviska, ktoré konštatovalo, že hmotnostné zastúpenie častíc tabakových náplní v evidenčných vzorkách nezodpovedalo hmotnostnému zastúpeniu častíc tabakovej náplne cigár reprezentujúcich skupinu referenčných vzoriek v cenovej hladine zodpovedajúcej posudzovaným vzorkám. Tieto vzorky preto nespĺňali určité charakteristické vlastnosti očakávané bežným spotrebiteľom pri fajčení cigár. Pri bežnej manipulácii s tabakovým výrobkom dochádzalo súčasne k nadmernému vypadávaní tabakovej náplne, preto posudzované vzorky nemožno považovať za cigary podľa § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 106/2004 Z. z. Na podporu svojho záveru správca dane poukázal aj na odpoveď Generálneho riaditeľstva ciel, ELO, Praha, z 28. augusta 2017 týkajúcu sa expertízy vykonanej Colno-technickým laboratóriom Praha, z ktorej vyplýva, že tabakový výrobok s obchodným názvom „SUPER SORT“ je tabakovým zbytkom (odpadom) upraveným na predaj konečnému spotrebiteľovi, ktorý je možné fajčiť (tabakový zbytok je zabalený do fólie s rekonštituovaného tabaku).

3. Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) rozhodnutím č. 680011972/2019 z 12. marca 2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) potvrdilo prvostupňové rozhodnutie správca dane. Na podporu jeho správnosti žalovaný uviedol, že cigary sú tabakové výrobky najvyššej kvalitatívnej úrovne, ktoré majú špecifickú štruktúru náplne. Cigary nie sú svojím spôsobom fajčenia určené na bežné krátkotrvajúce fajčenie na účel potlačenia fyzickej a psychickej závislosti na nikotíne, ale na rituálnom a umeleckom vychutnávaní pôžitku z fajčenia. To všetko kladie vyšší dôraz na kvalitu, spôsob prípravy tabakovej suroviny a vyhotovenia tohto typu tabakového výrobku. Tabaková náplň cigary sa od iných tabakových výrobkov líši hmotnostným zastúpením tabakových častíc (parameter hmotnostný obsah frakcie). Certifikované laboratórium, ktoré má vypracovaný komplexný laboratórny postup na posudzovanie tabakových výrobkov, skúmalo kvalitatívne vlastnosti odobratých vzoriek, a to hmotnostné zastúpenie častíc tabakových náplní vo vzorke a nadmerné vypadávanie tabakovej náplne. Zaviedlo pritom analytické/fyzikálne (nie senzorické) stanovenie parametra hmotnostný obsah frakcie. Z výsledku odbornej expertízy evidenčnej vzorky vyplynulo, že hmotnostné zastúpenie častíc tabakovej náplne nezodpovedá hmotnostnému zastúpeniu častíc tabakových náplní cigár reprezentujúcich skupinu

referenčných vzoriek. Úbytok tabakovej náplne v prípade evidenčnej vzorky bol 0,94 % na hmotnosti v porovnaní so štandardnými referenčnými cigarami, pri ktorých nedošlo k prekročeniu limitnej hodnoty úbytku tabakovej náplne v rozsahu 0,1 % na hmotnosti. Testované tabakové výrobky pritom nespĺňali ani druhú podmienku, a to podmienku hmotnostného zastúpenia častíc tabakovej náplne (hmotnosť častíc tabakovej náplne zachytených na sitách určitej veľkosti), keďže tabaková náplň pozostávala z podstatne menších častíc tabaku.

4. Správna žaloba sťažovateľky proti preskúmanému rozhodnutiu žalovaného bola rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 30 S 57/2019 zo 7. januára 2020 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zamietnutá podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

4.1. Správny súd sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že tabakové výrobky, ktoré sťažovateľka ako oprávnený príjemca prijala od dodávateľa a deklarovala ich ako cigary pod obchodným označením „SUPER SORT“, nie sú cigary v zmysle § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 106/2004 Z. z. v znení účinnom v príslušnom zdaňovacom období. V tomto smere uviedol, že novelou zákona č. 106/2004 Z. z. došlo k zmene definície cigary, ktorou je potrebné rozumieť tabakový povrazec, ktorý bez ďalších úprav možno fajčiť ako cigaru a na základe jeho vlastností a očakávaní spotrebiteľa cigár je určený výlučne na fajčenie ako cigara. Podľa dôvodovej správy bola hlavným cieľom tohto zákona transpozícia smernice Rady 2010/12/EÚ zo 16. februára 2010, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 92/79/EHS, 92/80/EHS a 95/59/ES, pokiaľ ide o štruktúru a sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2008/118/ES [(ďalej len „smernica Rady 2010/12/EÚ“), v čase rozhodnutia ústavného súdu už nahradená Smernicou Rady (EÚ) 2020/262 z 19. decembra 2019, ktorou sa ustanovuje všeobecný systém spotrebných daní], ktorá spresnila definície jednotlivých tabakových výrobkov z dôvodu ich jednoznačnejšieho zaradenia a následne spravodlivejšieho zdaňovania spotrebnou daňou z tabakových výrobkov. Potreba precíznejších definícií vznikla v súvislosti s výskytom takých druhov tabakových výrobkov na trhu, ktoré často kvôli nejednoznačnosti vymedzenia obsahu pojmu určitého tabakového výrobku požívali výhodu nižšej daňovej sadzby. Správny súd dospel k záveru, že konajúce orgány verejnej správy posudzovali definíciu cigary komplexne a prihliadli na všetky stanovené zákonné kritériá. V tejto súvislosti zdôraznil, že na to, aby mohol byť tabakový výrobok posudzovaný ako cigara, je potrebné nielen to, aby sa dal bez ďalších úprav fajčiť, ale aby mal také vlastnosti, ktoré splnia očakávania spotrebiteľa ako konzumenta cigár. Splnenie týchto očakávaní je v priamej príčinnej súvislosti s vlastnosťami cigary, ktoré sa nemusia prejavovať len pri fajčení (napr. nezhasínanie cigary v dôsledku správnej rezistencie v ťahu), ale aj pri samotnej manipulácii (napr. zmena tvaru cigary v dôsledku vypadávanie tabaku z cigary). Splnenie očakávaní je možné preveriť práve skúškou vlastností cigary. Za zásadný parameter pri určení kvality náplne cigary považoval správny súd hmotnostný obsah frakcie, ktorý definuje hmotnostné zastúpenie veľkosti častíc tabakovej náplne, pretože pokiaľ by túto konkrétnu vlastnosť cigara nemala, očakávania spotrebiteľa na jej bezproblémové fajčenie by neboli naplnené. Aj ďalší hodnotený parameter – nadmerné vypadávanie tabaku z cigary predstavoval podľa krajského súdu kľúčovú vlastnosť cigary, ktorá priamo určuje spokojnosť spotrebiteľa s týmto tabakovým výrobkom a ktorá taktiež ovplyvňuje jeho očakávania pri fajčení cigary. Pokiaľ by došlo k nadmernému vypadávaniu tabaku, a teda k úbytku tabakovej náplne z cigary, dochádzalo by k zmene tvaru cigary alebo k zachytávaniu tabaku v ústnej dutine, čo sú neželateľné javy. Dôvodom na konštatovanie, že odobraté vzorky neboli cigarami, bola tá skutočnosť, že hmotnostné zastúpenie častíc v náplni

bolo v takom percentuálnom pomere, ktorý nezodpovedal hmotnostnému zastúpeniu častíc tabakových náplní cigár skupiny referenčných vzoriek v cenovej hladine zodpovedajúcej posudzovanej vzorke a dochádzalo k vypadávaniu tabakovej náplne. Správny súd sa vyjadril aj k námietke sťažovateľky, že len senzorická skúška fajčením, ako bola zrealizovaná znalcom [REDAKOVANÉ] v sťažovateľkou predloženom znaleckom posudku, je jedinou relevantnou skúškou. Takéto tvrdenie je neudržateľné, pretože by znamenalo, že jedinou správnu metódou pre posúdenie charakteristických vlastností tabakového výrobku v spojení s pojmom očakávania spotrebiteľa by boli len nemerateľné subjektívne pocity jednej osoby, ktorá vyfajčila dve cigary, každú z jednej predloženej vzorky (ako to bolo realizované týmto znalcom). V tomto smere doplnil, že na to, aby bol vykonaný test fajčením, ktorým je vysoko senzorický test, objektívne hodnotiteľný, sa vyžaduje jeho viacnásobne vykonanie.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší súd napadnutým rozsudkom ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 ods. 1 SSP a účastníkom náhradu trov kasačného konania nepriznal.

5.1. V odôvodnení odkázal na zistenia orgánov verejnej správy a krajského súdu, ktorý sa v dôvodoch rozsudku dostatočne a dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými žalobnými námietkami sťažovateľky. Prisvedčil jeho názoru, že pojem „očakávanie spotrebiteľa“ bol do zákona č. 106/2004 Z. z. zavedený na ten účel, aby za cigary bolo možné považovať len také tabakové výrobky spĺňajúce očakávania spotrebiteľov – konzumentov cigár, t. j. osôb, ktoré si cigary kupujú a ich fajčenie im poskytuje zmyslový zážitok vyplývajúci okrem iného z kvality použitého tabaku a spôsobu výroby cigary. Keďže pojem očakávanie spotrebiteľa je do značnej miery neurčitým pojmom, bolo potrebné na účel jeho čo najväčšej novej objektívizácie stanoviť konkrétne laboratorné postupy. Orgány verejnej správy pritom podľa názoru kasačného súdu dostatočne objasnili vzájomnú súvislosť medzi nameranými parametrami a vlastnosťami posudzovaných vzoriek, pričom dospeli k správne záveru, že odobraté vzorky nespĺňali charakteristické vlastnosti, ktoré predstavujú očakávania spotrebiteľa pri fajčení cigár. Stotožnil sa aj s názorom správneho súdu, pokiaľ ide o vyhodnotenie objektívnosti znaleckého posudku [REDAKOVANÉ], ktorý v konaní predložila sťažovateľka.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že:

- a) najvyšší súd sa neobrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), hoci jeho rozhodnutie záviselo od výkladu práva Európskej únie, a to čl. 3 bodu 1 smernice Rady 2010/12/EÚ, preto vo veci nerozhodoval zákonný sudca, čím došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy,
- b) napadnutý rozsudok neobsahuje náležité odôvodnenie, pričom závery najvyššieho súdu (nadväzujúce na rozsudok krajského súdu a rozhodnutia orgánov verejnej správy) sú protirečivé,
- c) metódy považované najvyšším súdom za metódy vytvorené na účel objektívizácie neurčitého pojmu „očakávanie spotrebiteľa“ vytvorilo colné laboratórium, avšak podľa sťažovateľky nie je zrejmé, na základe čoho dospeli daňové orgány k podmieňovaniu pojmu „bežných očakávaní spotrebiteľa pri fajčení cigár“ parametrom, ktorým je hmotnostné zastúpenie častíc tabakovej

náplne, keďže takéto podmienky nie sú upravené nielen vnútroštátnou právnou úpravou, ale ani právom Európskej únie. Ak pojem „očakávanie spotrebiteľa“ či colným laboratóriom vymedzená hodnota „hmotnostné zastúpenie častíc“ nie sú v zákone č. 106/2004 Z. z. ani v smernici Rady 2010/12/EÚ definované, musí byť výklad učinенý vždy v súlade so zmyslom a účelom zákona a s prihliadnutím na kontext, v akom sa používa. Orgány verejnej správy nie sú oprávnené modifikovať vlastnou subjektívnou úvahou výklad právnych noriem a meniť zákonné vymedzenia jednotlivých kategórií tabakových výrobkov vo vzťahu k ich vlastnostiam.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta nedostatok riadneho odôvodnenia napadnutého rozsudku a jeho rozporupnosť. Tvrdí, že pojem „očakávanie spotrebiteľa“ najvyšší súd (rovnako ako krajský súd a orgány verejnej správy) interpretoval prostredníctvom splnenia v zákone nedefinovaného parametra v podobe hmotnostného zastúpenia častíc tabakovej náplne, čo odporuje vnútroštátnej právnej úprave a tiež právu Európskej únie, konkrétne čl. 3 bodu 1 smernice Rady 2010/12/EÚ. Napadnutý rozsudok je preto podľa sťažovateľky arbitrárny a zasahuje do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

8. Úlohou ústavného súdu preto bolo v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či sa najvyšší súd náležite vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľky a či konanie pred ním nebolo poznačené takou kvalifikovanou vadou, ktorá by opodstatňovala kasačný zásah ústavného súdu. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami orgánov verejnej správy, ktoré mu predchádzali.

9. Ústavný súd súčasne pripomína, že procesné postupy v daňovom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, ako aj výklad či aplikácia tzv. jednoduchého (podústavného) práva sú primárne zverené správcovi dane, resp. správny súdom v rámci prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy. Z ústavnoprávneho hľadiska môže byť posúdená len otázka, či skutkové zistenia majú dostatočný a racionálny základ, či právne závery týchto orgánov verejnej moci nie sú s nimi v extrémnom nesúlade a či učinенá aplikácia podústavného práva nie je dôsledkom interpretácie, ktorá by extrémne vybočila z kautiel spravodlivého procesu, a preto by ju bolo možné kvalifikovať ako aplikáciu práva majúcu za následok porušenie základných práv a slobôd. Nič také však v posudzovanej veci sťažovateľky zistené nebolo.

10. V prejednávanej veci bolo medzi sťažovateľkou a orgánmi verejnej správy sporné, či tabakové výrobky značky „SUPER SORT“ dovezené sťažovateľkou v príslušnom zdaňovacom období od výrobcu z Poľska spĺňajú alebo nespĺňajú kritériá stanovené pre zaradenie výrobkov do kategórie cigár v zmysle zákona č. 106/2004 Z. z. a právnych predpisov práva Európskej únie. Zodpovedanie danej otázky malo zásadný vplyv na výšku daňovej povinnosti sťažovateľky. Na základe vykonaných expertíz dospeli orgány verejnej správy k záveru, že tabakové výrobky

značky „SUPER SORT“ nespĺňajú také kvalitatívne vlastnosti, ktoré by zodpovedali predstavám a očakávaniam spotrebiteľa cigár.

11. Krajský súd, na ktorého závery v plnom rozsahu odkázal najvyšší súd, venoval osobitnú pozornosť práve výkladu štandardných vlastností cigár v spojitosti s pojmom „očakávanie spotrebiteľa cigár alebo cigariiek“ obsiahnutým v § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 106/2004 Z. z., keď uviedol, že termín očakávania spotrebiteľa je súčasťou definície tabakového výrobku – cigary. Ak teda tabakový výrobok nespĺňa očakávania spotrebiteľa cigár, nemôže byť na účely zákona č. 106/2004 Z. z. cigarou, hoci je kupovaný, prepravovaný a distribuovaný pod označením „cigara“. Záver, že tabakové výrobky značky „SUPER SORT“ dovezené sťažovateľkou nie sú cigarami, bol pritom ustálený na podklade exaktných meraní a analýz vykonaných colným laboratóriom ako akreditovaným pracoviskom, ktoré v prípade odobratých vzoriek vyslovilo, že u nich dochádza k nadmernému vypadávaniu tabakovej náplne a súčasne že hmotnostné zastúpenie častíc tabakovej náplne pri odobratých vzorkách nezodpovedá hmotnostnému zastúpeniu častíc tabakovej náplne ako v prípade cigár reprezentujúcich skupinu referenčných vzoriek v cenovej hladine ako posudzované vzorky.

12. Je síce pravdou, že zákon č. 106/2004 Z. z. formuluje požiadavky na vlastnosti cigár pomocou neurčitého právneho pojmu „očakávanie spotrebiteľa“, preto je potrebné, aby bol jeho výklad učinенý riadne, teda tak, aby nezostal len všeobecnou frárou či floskulou, pod ktorou si je možné predstaviť čokoľvek. Podľa názoru ústavného súdu bol výklad daného pojmu vykonaný konajúcimi orgánmi verejnej správy, s ktorým sa správne súdy plne stotožnili, súladný s účelom a zmyslom zákonnej úpravy, pričom prostredníctvom racionálneho a zrozumiteľného zadefinovania konkrétnych merateľných a nemerateľných vlastností cigár mu bol „vdýchnutý“ materiálny obsah.

13. Konajúce správne súdy pritom náležite a zrozumiteľne vysvetlili, aké sú očakávania spotrebiteľa a ktoré vlastnosti cigár ich napĺňujú, pričom nemali pochybnosť o tom, že medzi ne určite nepatrí samovoľné zhasínanie alebo nadmerné vypadávanie tabakovej náplne z výrobku pri bežnej manipulácii alebo jej zachytávanie v ústnej dutine. Odborné analýzy vykonané špecializovaným akreditovaným laboratóriom preukázali, že v prípade posudzovaných vzoriek dochádzalo k nadmernému vypadávaniu tabakovej náplne s úbytkom 0,94 % na hmotnosti, pričom pri štandardných cigarách je tento parameter v limite 0,1 % na hmotnosti. Súčasne nebolo naplnené ani druhé hodnotené kritérium, a to hmotnostné zastúpenie veľkosti častíc v tabakovej náplni, ktoré definuje kvalitu náplne, a tým podmieňuje očakávanie spotrebiteľa pri fajčení cigár, keďže zásadným spôsobom ovplyvňuje distribúciu tabakových častíc v tabakovej zmesi a tým prieduch tabakového výrobku (rezistenciu v ťahu). Z dôvodu absencie zreteľne zadefinovaných kvalitatívnych vlastností preto posudzované vzorky nenaplnili očakávanie bežného spotrebiteľa cigár.

14. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu (nadväzujúci na rozsudok krajského súdu) v kontexte uplatnenej sťažostnej argumentácie nevykazuje z ústavného hľadiska také relevantné nedostatky, ktoré by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Práve naopak, ústavný súd považuje napadnutý rozsudok za logicky, zrozumiteľne a dostatočne odôvodnený, argumentačne konzistentný a presvedčivo reagujúci na všetky podstatné kasačné námietky sťažovateľky. V ústavnej sťažnosti

prítom sťažovateľka len polemizuje s rozhodnutiami správnych súdov a nesúhlasí s ich interpretáciou § 4 ods. 3 písm. b) zákona č. 106/2004 Z. z. Tvrdenie, že orgány verejnej správy či konajúce súdy vyložili právo inak, než zodpovedá predstavám sťažovateľky, však samo osebe dôvodnosť ústavnej sťažnosti založiť nemôže.

15. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy:

16. Porušenie základného práva zakotveného v čl. 48 ods. 1 ústavy spočíva podľa sťažovateľky v tom, že najvyšší súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je podľa vnútroštátneho práva prípustný opravný prostriedok, neprerušil konanie o kasačnej sťažnosti a nepredložil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku nevyhnutnú pre rozhodnutie vo veci samej, v dôsledku čoho o otázkach interpretácie práva Európskej únie nerozhodoval zákonný sudca.

17. Podľa čl. 267 ZFEÚ má všeobecný súd možnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru. Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento súdny orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor, aby o otázke rozhodol. Ak sa takáto otázka predloží v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor. Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru platí len pre taký vnútroštátny súd, ktorý je súdom poslednej inštancie v konkrétnom spore, teda súdom, proti rozhodnutiu ktorého nemožno podať žiaden opravný prostriedok (výnimkou je návrh na obnovu konania). Ak takýto súd nepredloží prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, hoci tak urobiť mal, otvára sa otázka ústavnosti jeho postupu so zreteľom na čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy. Nepredloženie veci Súdnemu dvoru v prípadoch, keď je príslušný súd povinný tak urobiť, môže znamenať odňatie veci zákonnému sudcovi aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 388/2010, II. ÚS 381/2018).

18. Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku však nevzniká v každom prípade. V zmysle konštantnej judikatúry Súdneho dvora môže byť vnútroštátny súd oslobodený od povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku len v prípade, ak konštatoval, že položená otázka nie je relevantná alebo že predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora, alebo že správny výklad práva Únie sa javí byť taký jasný, že neponecháva miesto pre žiadne primerané pochybnosti (rozsudok Súdneho dvora zo 6. 10. 1982 vo veci 283/81, CILFIT a i., EU:C:1982:335, bod 21; rozsudok Súdneho dvora zo 6. 10. 2021 vo veci C-561/19, Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi et Catania Multiservizi, EU:C:2021:799, bod 33). Súdny dvor tiež pripomenul, že vnútroštátny súd musí na vlastnú zodpovednosť nezávisle a s náležitou pozornosťou posúdiť, či sa nachádza v jednej z hypotéz, ktorá mu umožňuje zdržať sa predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru (C-561/19, bod 50). Ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že sa nachádza v jednej z uvedených hypotéz, nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor

s prejudiciálnou otázkou, a to aj keby bola otázka týkajúca sa výkladu práva Únie vznesená účastníkom konania, ktoré pred ním prebieha (C-561/19, bod 57).

19. Ústavný súd pritom opakovane uviedol, že nie každé porušenie povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o nepredložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva Európskej únie mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, predstavuje porušenie tohto základného práva, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (porovnaj IV. ÚS 108/2010, II. ÚS 129/2010, IV. ÚS 540/2018, III. ÚS 464/2021 alebo rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGE 82, 159; uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. IV. ÚS 154/08 z 30. 6. 2008). Iba samotné tvrdenie účastníka konania, že vyvstala potreba polozenia prejudiciálnej otázky, pritom samo osebe nepostačuje na to, aby súdu konajúcemu v poslednom stupni táto povinnosť v zmysle čl. 267 ZFEÚ skutočne vznikla.

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôvodňovala potrebu iniciovania prejudiciálneho konania najvyšším súdom tým, že išlo o výklad práva Európskej únie, pričom pojem „očakávanie spotrebiteľa“ bol najvyšším súdom (rovnako ako krajským súdom) interpretovaný v rozpore so zmyslom čl. 3 bodu 1 smernice Rady 2010/12/EÚ, pretože bol podmienený splnením zákonom neupraveného kritéria, a to hmotnostným zastúpením častíc tabakovej náplne.

21. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v konaní vedenom najvyšším súdom výslovne nežiadala, aby bolo konanie prerušené z dôvodu potreby predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru a túto požiadavku prvýkrát vzniesla až v ústavnej sťažnosti, musel ústavný súd posúdiť, či takáto povinnosť najvyššieho súdu v konkrétnom prípade vôbec existovala. Zo žiadneho z ustanovení Správneho súdneho poriadku síce nevyplýva, že všeobecný súd môže prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru návrh na rozhodnutie o prejudiciálnej otázke o výklade právneho aktu Európskej únie len na návrh účastníka konania, avšak predpokladom takéhoto procesného postupu nie je len samotná skutočnosť, že sa v konkrétnej veci aplikuje vnútroštátna právna úprava, do ktorej bol prenesený obsah únieových právnych noriem (pozri obdobne III. ÚS 388/2010).

22. Predpokladom povinnosti zahájiť konanie o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu práva Európskej únie je v zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora predovšetkým skutočnosť, či otázka únieového práva je pre riešenie daného prípadu relevantná. Splnenie tohto predpokladu je však oprávnený posúdiť len ten súd, ktorý v konkrétnej veci rozhoduje.

23. Podľa názoru ústavného súdu nebolo zodpovedanie sťažovateľkou formulovanej prejudiciálnej otázky v danom prípade podstatné pre vytvorenie právneho základu pre rozhodnutie správnych súdov vo veci. Na tomto mieste je osobitne potrebné poukázať na skutočnosť, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rozporuje len jeden finančnými orgánmi zadaný parameter určujúci kvalitatívne vlastnosti cigár, a to hmotnostné zastúpenie častíc tabakovej náplne. Predmetom odbornej analýzy však bolo posúdenie aj ďalšieho podstatného kritéria, a to úbytku tabakovej náplne, pričom skúmané vzorky nesplnili ani jednu z týchto požiadaviek. Sťažovateľka však nenaplnenie tohto druhého kritéria, ktoré bolo taktiež kľúčovým pre konštatovanie, že tabakové výrobky značky „SUPER SORT“ nie sú cigarami, žiadnym spôsobom nespochybňuje.

24. S ohľadom na uvedené ústavný súd nevidí dôvod vyhodnotiť postup najvyššieho súdu, ktorý nepredložil Súdnu dvoru prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu smernice Rady 2010/12/EÚ, ako nesprávny a porušujúci základné právo sťažovateľky na zákonného sudcu, pretože otázka výkladu práva Európskej únie nebola pre riešenie daného prípadu relevantná. Aj v tejto časti preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Bez významu v tomto prípade nie je ani skutočnosť, že tabakové výrobky značky „SUPER SORT“ boli predmetom odborných analýz aj v Českej republike, pričom finančné orgány a správne súdy dospeli k identickému záveru, že tieto výrobky nie sú cigarami aj z dôvodu nadmerného vypadávaní tabakovej náplne (rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 10 Afs 233/2016-39 z 8. 3. 2017). Ústavnú akceptovateľnosť rozhodnutí konajúcich správnych súdov posudzoval následne aj Ústavný súd Českej republiky, ktorý vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 1656/17 zo 17. októbra 2017 konštatoval, že neboli svojvoľné ani ústavne neudržateľné.

III.3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

26. Sťažovateľka sa v petite ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. V tomto smere je potrebné odkázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru, z ktorej vyplýva, že vylučuje jeho aplikáciu na veci daňové, argumentujúc, že tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci (hard core of public-authority prerogatives; porov. rozsudok vo veci Jussila proti Fínsku z 23. 11. 2006, sťažnosť č. 73053/01, bod 45; rozsudok vo veci Ferrazzini proti Taliansku z 12. 7. 2001, sťažnosť č. 44759/98, body 24 a 31). Výnimku z tejto zásady ESLP pripúšťa len v takých daňových veciach, kde daňové konanie považuje za konanie trestné.

28. Rešpektujúc uvedenú judikatúru ESLP a prihliadajúc pritom na skutočnosť, že vo veci sťažovateľky orgány verejnej správy neuložili sankciu za porušenie právnej (zákonnej) povinnosti, ktorá by bola preventívno-represívneho charakteru, t. j. nie je naplnená požiadavka druhého kritéria z troch v zmysle tzv. Engelovských kritérií, ktorých naplnenie umožňuje charakterizovať vnútroštátne konanie ako konanie trestného charakteru a konštatovať aplikáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru (k tomu porovnaj Engel a iní proti Holandsku z 8. 6. 1976). Ústavný súd preto dospel k záveru, že na vec sťažovateľky nie je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru a z tohto dôvodu odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.4. K návrhu sťažovateľky na zahájenie konania o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie:

29. Podľa § 61 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže konanie prerušiť, ak rozhodne, že požiada Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.

30. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti súčasne navrhuje, aby sa ústavný súd obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou v znení vymedzenom v bode 1 tohto rozhodnutia. Hoci sťažovateľka výslovne v ústavnej sťažnosti nežiada, aby ústavný súd konanie prerušil, jej návrh na predloženie prejudiciálnej otázky podľa názoru ústavného súdu implicitne obsahuje aj výzvu, aby tak učinil.

31. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou je ochrana ústavnosti (čl. 124 ústavy), teda ústavný súd posudzuje ústavnosť, pričom do jeho právomoci nespadá podávať záväzný výklad práva Európskej únie, čo je zodpovednosťou Súdneho dvora. Avšak aj ústavný súd sa môže pri výkone svojich právomocí dostať do situácie, keď sa na neho bude vzťahovať povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku na rozhodnutie Súdneho dvora (pozri napr. IV. ÚS 206/08).

32. V danom prípade však ústavný súd nepovažoval za potrebné využiť možnosť zahájiť konanie o prejudiciálnej otázke podľa čl. 267 ZFEÚ, keďže na taký postup nenašiel dôvod. Zodpovedanie sťažovateľkou navrhovanej prejudiciálnej otázky totiž nebolo aj s ohľadom na už uvedené pre jeho rozhodnutie o ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhnutné. Predmetnému návrhu sťažovateľky preto ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku tohto uznesenia).

33. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

34. Vzhľadom na prechod výkonu súdnictva od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu (§ 101e zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ústavný súd doručuje predmetné uznesenie aj najvyššiemu správne mu súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 8. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu